

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Ekonomická analýza hospodaření

Lesní správy Toužim

Bakalářská práce

Autor: Bc. Zdeněk Hurban

Vedoucí práce: doc. Ing. Miroslav Hájek, Ph.D.

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Bc. Zdenek Hurban

Lesnictví

Ekonomika a řízení lesního hospodářství

Název práce

Ekonomická analýza hospodaření Lesní správy Toužim

Název anglicky

Economic Analysis of Management of the Toužim Forest Administration

Cíle práce

Cílem práce je posouzení hospodaření Lesní správy Toužim s tím, že bude provedena komplexní ekonomická analýza při použití obvyklých metod. Výsledky analýzy by měly vést k posouzení ekonomické situace a navržení opatření na zlepšení v následujících letech, včetně naplňování vnitřní strategie související s celkovým hospodařením státního podniku Lesy České republiky.

Metodika

Rešerše vychází z odborných publikací zaměřených na ekonomickou i finanční analýzu a charakteristiku hospodaření podniků v lesním hospodářství. Při stanovení postupu pro provádění ekonomické analýzy bude vedle výběru metod charakterizována Lesní správa Toužim, jako organizační jednotka Lesů České republiky, s.p. V širších souvislostech bude ekonomická analýza vycházet ze strategie celého podniku a případných specifik Lesní správy Toužim. Ekonomická analýza zahrne i základní finanční analýzu. Pro charakteristiku trendu v hospodaření budou využita data za posledních 5 let. Ke zpracování výsledků analýzy budou využity i vhodné statistické metody. V rámci diskuse bude charakterizován výsledek hospodaření s tím, že budou navržena opatření pro následující období pro dosažení strategických cílů státního podniku.

Harmonogram

červen-červenec 2021 literární rešerše

srpen 2021 stanovení metodického postupu

září 2021 charakteristika podnikové koncepce a stanovených cílů

říjen-listopad 2021 sběr dat potřebných k provedení analýzy

prosinec-leden 2022 zpracování dat a diskuse nad výsledky

únor-březen 2022 zpracování bakalářské práce

Doporučený rozsah práce

min. 40 normostran textu bez příloh

Klíčová slova

finanční analýza; strategie hospodaření; ekonomika lesního hospodářství; efektivnost; rentabilita

Doporučené zdroje informací

- GRÜNWARD, R. – HOLEČKOVÁ, J. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. FAKULTA FINANCÍ A ÚČETNICTVÍ. *Finanční analýza a plánování podniku*. V Praze: Oeconomica, 2006. ISBN 80-245-1108-8.
- KUBÁLKOVÁ, M. – SYNEK, M. – KOPKÁNĚ, H. *Manažerské výpočty a ekonomická analýza*. V Praze: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-154-3.
- MAJDÁKOVÁ, A., – GIERTLIOVÁ, B., – HAJDÚCHOVÁ, I. Prediction by financial and economic analysis in the conditions of forest enterprises. *Journal of Forest Science*, 2020, 66(1), 1-8.
DOI:10.17221/84/2019-JFS.
- PULKRAB, K. *Ekonomika lesního hospodářství : vybrané kapitoly*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Fakulta lesnická a environmentální, Katedra ekonomiky a řízení lesního hospodářství, 2005. ISBN 80-213-1409-5.
- SOUKUP, J. – MACÁKOVÁ, L. – HOŘEJŠÍ, B. – SOUKUPOVÁ, J. *Mikroekonomie*, 2018. ISBN 978-80-7261-552-0.
-

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – FLD

Vedoucí práce

doc. Ing. Miroslav Hájek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 1. 5. 2021

prof. Ing. Luděk Šišák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 7. 2021

prof. Ing. Róbert Marušák, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 03. 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Ekonomická analýza hospodaření Lesní správy Toužim vypracoval samostatně pod vedením doc. Ing. Miroslava Hájka, Ph.D. a použil jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů. Jsem si vědom, že zveřejněním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Březové, dne 6. 4. 2022

Podpis autora

Zdeněk Hurban

Poděkování

Děkuji doc. Ing. Miroslavu Hájkovi, Ph.D. za vstřícný přístup, cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce. Dále děkuji Lesní správě Toužim, Ing. Stanislavu Bělochovi za poskytnuté informace. A v neposlední řadě mé rodině za trpělivost.

Abstrakt/klíčová slova

Abstrakt

Cílem bakalářské práce „Ekonomická analýza Lesní správy Toužim“ je vysvětlení základních pojmů ekonomické analýzy a její aplikace na Lesní správu Toužim.

Práce se dá rozdělit do dvou oddílů. V prvním oddílu je definována teoretická část ekonomické analýzy, která se zabývá detailněji finanční analýzou a jejími poměrovými ukazateli.

V druhé části práce se aplikují vybrané metody na Lesní správu Toužim a na jejich základě se zhodnocuje ekonomická výkonnost a její potenciál do budoucna.

Klíčová slova

Ekonomická analýza, finanční analýza, horizontální analýza, vertikální analýza, poměrové ukazatele

Abstract

The aim of the bachelor thesis "Economic analysis of Lesní správy Toužim" is to explain the basic concepts of economic analysis and its application to Lesní správa Toužim. The work can be divided into two sections. The first section defines the theoretical part of the economic analysis, which is focusing in more detail with financial analysis and its financial ratios. In the second part of the work, selected methods are applied to Lesní správa Toužim. Based on them economic performance and its potential for the future is being evaluated.

Keywords

Economic analysis, financial analysis, horizontal analysis, vertical analysis, financial ratios

Obsah

Seznam tabulek a grafů	9
Seznam použitých zkratk.....	10
Úvod.....	11
1 Cíle práce.....	12
2 Rozbor problematiky.....	13
2.1 Ekonomická analýza.....	13
2.2 Finanční analýza.....	16
2.2.1 Cíle finanční analýzy.....	16
2.2.2 Zdroje finanční analýzy.....	17
2.2.3 Rozvaha.....	17
2.2.4 Výkaz zisku a ztráty.....	19
2.2.5 Cash flow.....	20
2.3 Analýza účetních výkazů.....	21
2.3.1 Horizontální analýza.....	21
2.3.2 Vertikální analýza.....	22
2.4 Poměrové ukazatele.....	23
2.4.1 Ukazatele likvidity.....	24
2.4.2 Ukazatele rentability.....	24
2.4.3 Ukazatele aktivity.....	25
2.4.4 Ukazatele zadluženosti.....	26
2.4.5 Ukazatele Cash-flow.....	27
2.5 Kalkulace.....	29
2.5.1 Kalkulace nákladů.....	29
2.5.2 Přímé náklady.....	29
2.5.3 Režijní náklady.....	30
2.6 Lesní hospodářství.....	30
3 Metodika.....	32
4 Výsledky práce.....	35
4.1 Analýza hospodaření podniku.....	36
4.1.1 Rozvaha.....	36
4.1.2 Vertikální analýza rozvahy.....	40
4.1.3 Horizontální analýza Rozvahy.....	42
4.1.4 Výkaz zisku a ztráty.....	43
4.1.5 Horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty.....	44
4.2 Aplikace vybraných ukazatelů.....	45

4.2.1	Ukazatel běžné likvidity.....	45
4.2.2	Pohotová likvidita	45
4.2.3	Rentabilita tržeb	46
4.2.4	Doba obratu pohledávek.....	47
4.2.5	Doba obratu závazků.....	47
4.2.6	Doba obratu pohledávek oproti době obratu závazků.....	48
4.2.7	Věřitelské riziko	49
4.3	Diskuze	50
4.4	Závěr a doporučení	54
	Seznam použité literatury	55
	Internetové zdroje.....	56

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Rozvaha

Tabulka 2: Osnova výkazu zisku a ztráty

Tabulka 3: Rozvaha – Horizontální analýza

Tabulka 4: Rozvaha – Vertikální analýza

Tabulka 5: Aktiva Lesní správy Toužim

Tabulka 6: Pasiva Lesní správy Toužim

Tabulka 7: Vertikální analýza rozvahy Lesní správy Toužim (Aktiva)

Tabulka 8: Vertikální analýza rozvahy Lesní správy Toužim (Pasiva)

Tabulka 9: Horizontální analýza rozvahy Lesní správy Toužim

Tabulka 10: Výkaz zisku a ztráty Lesní správy Toužim

Tabulka 11: Horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty Lesní správy Toužim

Tabulka 12: Běžná likvidita Lesní správy Toužim

Tabulka 13: Pohotová likvidita Lesní správy Toužim

Tabulka 14: Rentabilita tržeb Lesní správy Toužim

Tabulka 15: Doba obratu pohledávek Lesní správy Toužim

Tabulka 16: Doba obratu závazků Lesní správy Toužim

Tabulka 17: Věřitelské riziko Lesní správy Toužim

Graf 1: Struktura aktiv

Graf 2: Struktura pasiv

Graf 3: Vertikální analýza aktiv

Graf 4: Vertikální analýza pasiv

Graf 5: Vývoj doby obratu pohledávek a doby obratu závazků v letech 2016 - 2020

Seznam použitých zkratk

CF – Cash flow

EA – Ekonomická analýza

FA – Finanční analýza

LH – Lesní hospodářství

PU – Poměrové ukazatele

ROA – Rentabilita vloženého kapitálu

ROCE – Rentabilita celkového vloženého kapitálu

ROS – Rentabilita tržeb

VH – Výsledek hospodaření

Úvod

Podnikající subjekt v dnešním konkurenčním světě potřebuje kvalitní management pro získávání adekvátních dat pro svá rozhodnutí. Nedílnou součástí jsou data jak minulá, tak i současná, na jejichž základě se snaží odhadnout vývoj v budoucnu.

Na základě dobře zvolených metod a analýz je podnik schopen se rozhodnout pro zajištění lepšího hospodářského výsledku.

Pokud tedy daný subjekt chce nejen přežít, ale i navyšovat svoji hodnotu, pak je stále třeba reagovat na aktuální dění na daném trhu a také na požadavky společnosti.

Jedním z nástrojů pro získávání potřebných podkladů pro rozhodování je ekonomická analýza. Ekonomická analýza je proces, ve kterém majitelé podniků získávají jasný obraz o stávající ekonomické situaci, protože souvisí se schopností jejich společnosti prosperovat.

Pro podniky, které se zabývají lesní výrobou, je situace poněkud složitější, jelikož je lesnictví upraveno mnoha zákony. Klade se tedy velký důraz na trvale udržitelný rozvoj lesů. Tudíž hlavním cílem podnikání není pouze maximální zisk, ale jak už bylo zmíněno, také udržitelný rozvoj lesního hospodářství.

Hlavním důvodem výběru této práce je má touha začít pracovat jako revírník u Lesů ČR, s. p. konkrétně u Lesní správy Toužim. S Lesní správou Toužim jsem v minulosti spolupracoval a znám tak i její prostředí. Doufám, že má analýza může být pro lesní správu určitým přínosem.

1 Cíle práce

Cílem této práce je posoudit hospodaření Lesní správy Toužim, která je jedna z 61 lesních správ státního podniku Lesy ČR. Vysvětlit si pole její působnosti a zprvu prozkoumat její majetkovou (Aktiva) a finanční strukturu (Pasiva). Sledované období je mezi roky 2016 – 2020 a to z podkladů poskytnutých přímo z lesní správy a to hlavně z rozvahy a z výkazu zisku a ztráty.

Pomocí vertikální analýzy nejprve zjistit veškerý dlouhodobý a oběžný majetek a jeho procentuální změny ve sledovaném období. To samé provést u finanční struktury s cílem zjistit zdroje financování (vlastní a cizí zdroje) a jejich procentuální vývoj. Dále zanalyzovat aktiva a pasiva pomocí horizontální analýzy a posoudit procentuální změny oproti předcházejícímu období. To jisté provést i pro Výkaz zisku a ztráty.

Nedílnou součástí je vypočítat pomocí metod poměrových ukazatelů rentabilitu, likviditu, dobu obratu pohledávek a závazků a věřitelské riziko.

Zjištěné ukazatele mezi lety porovnat a popřípadě odhalit neefektivnost hospodaření a navrhnout adekvátní opatření, aby se lesní správa vyvíjela směrem k lepším hospodářským výsledkům.

Práce je rozdělena do dvou částí:

V první části je vysvětlení pojmů ekonomické analýzy hospodaření. Poté pokračuje pojmy finanční analýzy, analýza účetních výkazů, poměrové ukazatele a kalkulaci nákladů.

V druhé části práce, po představení Lesní správy Toužim, jsou vysvětlené pojmy aplikovány přímo na lesní správu. Závěrem jsou zhodnoceny získané výsledky a navrhuje se potřebná opatření, která by měla vést ke zlepšení.

Pro tuto práci se ekonomická analýza zabývá převážně finanční analýzou. Výsledek ekonomické analýzy Lesní správy Toužim může pomoci určit aktuální stav hospodaření a spolu s dalšími rozhodnutí se zaměřit na budoucí vývoj.

2 Rozbor problematiky

Ekonomická analýza se používá, pokud je třeba posoudit hospodaření podniku a zjistit možnosti pro vhodné investice, analyzovat vlivy vnějšího a vnitřního prostředí. V této části jsou zmíněny použité analýzy, pojmy a ukazatele, které jsou následně použité v metodické části.

2.1 Ekonomická analýza

Ekonomická analýza (EA) je proces, ve kterém majitelé podniků získávají jasný obraz o stávající ekonomické situaci, protože souvisí se schopností jejich společnosti prosperovat. Ekonomové, statistici a matematici často provádějí tuto analýzu jménem ziskových a neziskových podniků.

Takováto analýza pomáhá s posouzením silných a slabých stránek daného subjektu. Používá se k určení modelů vývoje ekonomického sektoru a k posouzení faktorů, které mají pozitivní a negativní dopad na efektivitu ekonomických procesů.

EA v podnikání umožňuje začlenit prvky z ekonomického prostředí, jako je např. inflace, úrokové sazby nebo směnné kurzy do podnikového plánování. Každá organizace je otevřený systém, který ovlivňuje a je ovlivňován vnějším kontextem. To znamená, že správné posouzení ekonomických proměnných usnadňuje identifikaci příležitostí a hrozeb, které by mohly ovlivnit výkonnost společnosti.

Organizace mají tendenci provádět procesy podnikového plánování každý jeden nebo dva roky a často definují dva nebo tři možné ekonomické scénáře pro krátkodobé a střednědobé období. Poté vyhodnotí, jak by každý scénář ovlivnil rozhodnutí společnosti a dosažení cílů. EA se provádí také při hodnocení konkrétních projektů, aby se zvažila ekonomická a finanční proveditelnost.

EA se neomezuje na střední nebo velké podniky, je cenná i pro malé společnosti. Ve skutečnosti malé podniky pravděpodobně potřebují provádět EA častěji než podniky, které mají dostatek vloženého kapitálu a zdrojů k udržení hospodářského útlumu. Existuje několik typů metod ekonomického hodnocení, které mohou majitelé podniků použít k získání komplexního pohledu na to, jak si jejich společnosti v budoucnu povedou.

Základními typy EA jsou:

Analýza nákladů a přínosů

Jedním z neefektivnější ekonomickým hodnocením je analýza nákladů a přínosů. Uvažuje se, zda je projekt (či aktivita) proveditelný v porovnání s peněžními náklady oproti přínosům. Analýza nákladů a přínosů pokaždé porovnává náklady, které byly vynaložené na daný projekt vůči přínosům. Jelikož se uvažuje pouze v peněžním vyjádření, je tedy analýza nákladů a přínosů jedním z nejvíce zásadním typem ekonomického hodnocení.

Může tedy poskytnout potřebný přehled během porovnávání pracovních projektů a s její pomocí určit, zda je daná investiční příležitost výhodná a může tedy posoudit důsledky změn implementované v našem podnikání.

Po provedení analýzy nákladů a přínosů může vlastník malé firmy učinit výhodné obchodní rozhodnutí.

Nákladově efektivní analýza

V nákladově efektivní analýze se uvažuje o účinnosti projektu oproti jeho ceně. Oproti analýze nákladů a přínosu neznamení nízké náklady vysokou účinnost, což platí i naopak.

Nákladově efektivní analýza je druh ekonomické analýzy, která porovnává relativní náklady a výsledky (efekty) různých činností.

Velice často se využívá v oblasti zdravotnictví, kde není vhodné zpeněžit účinek na zdraví.

Analýza minimalizace nákladů

Tato analýza se zaměřuje na nalezení nejlevnějších nákladů na dokončení projektu. Tato metoda se bere v úvahu, pokud jsou úspory nákladů prvořadé a převažují všechny ostatní aspekty. Také se používá, pokud existují dva nebo více způsobů, jak dosáhnout stejného výsledku.

Nejčastěji se používá ve zdravotnictví. Pokud se dají porovnat dvě různá léčiva, které mají u pacientů stejný účinek, tak se dá pomocí analýzy minimalizace nákladů určit nejlevnější varianta.

Pomocí ekonomické analýzy se může zkoumat jak celý podnik, tak i jeho vnitropodnikové útvary. Můžou se analyzovat všechny procesy a činnosti. Ve většině případů se ale analýza zabývá finanční činností spolu s oblastí technickou či strategickou.

Subjekty, pro které je EA vypracovávána podle Synka (2003) jsou:

- *Management podniku*
- *Statutární orgány*
- *Akcionáři*
- *Zaměstnanci a odbory*
- *Finanční úřad*
- *Orgány statistiky*
- *Banky*
- *Investiční společnosti*
- *Věřitelé aj.*

Hodnotící kritéria a ukazatele

Každý ze zainteresovaných skupin bude mít jinou potřebu (požadavky) na hodnotící kritéria a ukazatele.

„Za základní hodnotící kritéria lze považovat (Synek 2003)

- *standards, resp. plánované hodnoty (srovnávání skutečnosti s normou, plánem); jsou vyjádřeny v různých jednotkách od fyzikálních až po peněžní,*
- *časová srovnání (srovnávání absolutních ukazatelů rozdílem nebo podílem),*
- *konkurenční srovnání (druh srovnávání prostorového),*
- *obecné požadavky na chování a jednání pracovníků, uspořádání pracovních elementů aj.“*

Hodnotící kritéria jsou buď ekonomická (ve formě finančních ukazatelů), které vyhovují převážně akcionářům anebo mimoekonomická. Mezi ekonomická kritéria patří především finanční ukazatele (aktiva, zdroje, cash flow, likvidita).

Mimoekonomická kritéria jsou různého charakteru: image, množství výrobku na trhu, inovace, spokojenost zákazníků atd.

2.2 Finanční analýza

Za synonymum ekonomické analýzy lze považovat výraz finanční analýza (Macek 2006)

„Finanční analýza (FA) podniku je pojímána jako metoda hodnocení finančního hospodaření podniku, při které se získaná data třídí, agregují, poměřují mezi sebou navzájem, kvantifikují se vztahy mezi nimi, hledají kauzální souvislosti mezi daty a určuje se jejich vývoj“ (Sedláček, 2007). Zpracovávaná data zvyšují svoji vypovídající schopnost a informační hodnotu.

Veškeré rozhodování, které se týká financí, by mělo být podloženo finanční analýzou. Na jejím základě je rozhodováno o finančním řízení podniku, cenové politice, investicích, řízení zásob apod.

Výsledky finanční analýzy slouží jak pro potřebu firmy, tak i pro další uživatele, kteří jsou pro firmu velice důležití a jsou s ní spjati hospodářsky, finančně apod. (Knápková, Pavelková, 2010)

2.2.1 Cíle finanční analýzy

Hlavním cílem finanční analýzy je udělat rozbor finančního hospodaření dané firmy. Její pomocí se dají odhalit silné stránky firmy a také odstranit ty slabé. Pro potřeby finanční analýzy se využívají statistická data z minulých let a jejich vzájemné porovnání. Na základě porovnání vybrat nejvhodnější analyzovanou variantu.

2.2.2 Zdroje finanční analýzy

Kvalitní podklady jsou nejdůležitější součástí FA. Dobře zvolená metoda, eventuelně technika, nemůže udělat ze špatných dat kvalitní výsledky. Nejpodstatnějšími daty jsou údaje čerpané z účetní závěrky:

- Rozvaha
- Výkaz zisků a ztráty
- Cash flow

2.2.3 Rozvaha

Rozvaha poskytuje přehled o stavu majetku podniku (AKTIVA) a o zdrojích jeho krytí (PASIVA), vyjádřeno v penězích k určitému datu. Každá rozvaha musí splňovat základní bilanční rovnici => aktiva se musí rovnat pasivům.

Druhy rozvah:

- Zahajovací rozvaha – při vzniku účetní jednotky
- Počáteční rozvaha – sestavená na počátku každého účetního období
- Konečná rozvaha – sestavená na konci každého účetního období
- Mimořádná rozvaha – sestavená za určitých podmínek (např. vstup účetní jednotky do likvidace, fúze apod.)
- Srovnávací analýza – používá se při finanční analýze

Aktiva – je veškerý majetek vlastněný firmou (budovy, pozemky, peníze, zásoby, licence aj.)

Dělení aktiv:

- Dlouhodobý majetek
 - Dlouhodobý hmotný majetek
 - Dlouhodobý nehmotný majetek

- Dlouhodobý finanční majetek
- Oběžný majetek
 - Zásoby
 - Pohledávky
 - Peněžní prostředky

Pasiva – obecně lze říci, že to jsou zdroje krytí aktiv neboli zdroje krytí majetku. Dělí se vlastní a cizí zdroje.

- Vlastní zdroje
 - Základní kapitál
 - Kapitálové fondy a fondy ze zisku
 - Výsledek hospodaření
- Cizí zdroje
 - Úvěry
 - Závazky vůči dodavatelům
 - Závazky vůči zaměstnancům
 - Závazky ze sociálního a zdravotního poj.
 - Daňové závazky
 - Ostatní závazky

Tabulka 1: Rozvaha

ROZVAHA			
AKTIVA		PASIVA	
A.	Pohledávky za upsaný ZK	A.	Vlastní kapitál
B.	Dlouhodobý majetek	A.I.	Základní kapitál
B.I.	DNM	A.II.	Ážio a kapitálové fondy
B.II.	DHM	A.III.	Fondy ze zisku
B.III.	DFM	A.IV.	VH minulých let
C.	Oběžná aktiva	A.V.	VH běžného účetního období
C.I.	Zásoby	A.VI.	Rozhodnuto o zálohách na výplatě podílu na zisku
C.II.	Pohledávky	B.+C.	Cizí zdroje
C.II.1	<i>Dlouhodobé pohledávky</i>	B.	Rezervy
C.II.2.	<i>Krátkodobé pohledávky</i>	C.	Závazky
C.III.	Krátkodobý finanční majetek	C.I.	<i>Dlouhodobé závazky</i>
C.IV.	Peněžní prostředky	C.II.	<i>Krátkodobé závazky</i>
D.	Časové rozlišení aktiv	D.	Časové rozlišení pasiv

Zdroj: Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker 2017

2.2.4 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty (tzv. výsledovka) nám udává výsledek hospodaření (VH), kterého účetní jednotka dosáhla za sledované období, spolu s obdobím minulým. Je nedílnou součástí účetní závěrky.

VH můžeme dělit:

- Provozní – rozdíl mezi celkovými provozními náklady a celkovými provozními výnosy (před zdaněním)
- Finanční – rozdíl celkových finančních výnosů a celkových finančních nákladů
- Za běžnou činnost – po zdanění daní z příjmu
- Za účetní období – součet hospodářského výsledku za běžnou a mimořádnou činnost

Rozdíl mezi výnosy a náklady určuje zisk, resp. ztrátu za běžné finanční období.

Tabulka 2: Osnova výkazu zisku a ztráty

PRODEJNÍ ČINNOST	(I.)
+ Tržby za prodej zboží	
- Náklady vynaložené na prodané zboží	(A.)
OBCHODNÍ MARŽE (+)	
VÝROBNÍ ČINNOST (VÝKONY)	(II.)
+ Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	(II.1.)
- Náklady na výrobu	(B. Výkonová spotřeba)
(spotřeba materiálu, energie,	(B.1.)
opravy, údržba, služby..)	(B.2.)
PŘIDANÁ HODNOTA (+)	
- Osobní náklady	(C.)
- Daně a poplatky	(D.)
- Odpisy dlouh. Nehm. A homtného majetku	(E.)
- Ostatní provozní náklady	(H.)
(a časové rozlišení)	
PROVOZNÍ VÝSLEDEK	
HOSPODAŘENÍ - EBIT	
FINANČNÍ ČINNOST	
+ výnosy z finančních operací (fin. Výnosy)	
- Náklady finančních operací (fin. Náklady, N. - nákladové úroky apod.)	
FINANČNÍ VÝSLEDEK	
HOSPODAŘENÍ - EBT	
- Daň z příjmů za běžnou činnost	(Q.1 a 2. - splatná a odložená)
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	
ZA BĚŽNOU ČINNOST - zisk	
MIMOŘÁDNÁ ČINNOST	
+ Mimořádné výnosy	(Q.XIII.)
- Mimořádné náklady	(R.)
- Daň z příjmů za mimořádnou činnost	(S.1 a 2. splatná a odložená)
MIMOŘÁDNÝ VÝSLEDEK	
HOSPODAŘENÍ	
± Převod podílu na výsledku (dividendy)	(T.)
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	
ZA ÚČETNÍ OBDOBÍ - zisk	

Zdroj: (Blaha, Jindřichovská 2006)

(pozn. od 1. 1. 2016 se ruší Mimořádný výsledek hospodaření -> ve výkazu zisků a ztrát zůstává tedy pouze provozní a finanční výsledek hospodaření)

2.2.5 Cash flow

Cash flow neboli také peněžní tok je přehled, který shrnuje množství peněz a peněžních ekvivalentů vstupujících a vystupujících ze společnosti. Výkaz o peněžních tocích měří, jak dobře společnost spravuje svou hotovostní situaci, což znamená, jak dobře společnost generuje hotovost k úhradě svých dluhových závazků a financování provozních nákladů.

„Cash flow zjišťujeme dvěma metodami (Synek 1997)

- *přímou metodou – kdy částky CF zjišťujeme jako celkové sumy všech příjmů produkujících fondy a celkové sumy všech výdajů spotřebovávajících fondy*
- *nepřímou metodou – kdy vycházíme z čistého zisku, ke kterému přičteme další výdaje a odečteme další důchody, které nevyžadují pohyb peněz“.*

Hlavními složkami přehledu peněžních toků jsou:

- CF z provozní činnosti – výsledek provozní činnosti (čistý zisk) tj. změny pohledávek, závazků, zásob
- CF z investiční činnosti – změny investičního majetku a jeho zdrojů
- CF z finanční činnosti – používání úvěrů, dluhu, akcií

2.3 Analýza účetních výkazů

2.3.1 Horizontální analýza

Horizontální analýza je proces porovnávání řádkových položek. Potřebná data jsou získávána nejčastěji z účetních výkazů. „Vedle sledování změn absolutní hodnoty vykazovaných dat v čase se zjišťují také jejich relativní změny. Změny jednotlivých položek výkazů se sledují po řádcích, horizontálně, a proto je tato metoda nazývána horizontální analýzou“ (Sedláček 2007)

Jinými slovy, je to způsob, jakým mohou analytici v průběhu času porovnávat účty nebo metriky výkonu, aby zjistili, zda se společnost zlepšuje nebo zhoršuje.

Tento vzorec pro hodnocení obvykle provádějí investoři a interní vedení společnosti, protože oba musí pochopit, jak dobře si společnost vede, aby se mohla rozhodovat. Investoři se musí rozhodnout, zda chtějí investovat nebo prodat svou současnou investici, zatímco management potřebuje vědět, jaké kroky udělat, aby zlepšil budoucí výkonnost společnosti. Vzhledem k tomu, že jakoukoli řádkovou položku v účetní závěrce nebo finančním poměru lze porovnat za určité časové období, je horizontální analýza mimořádně užitečná pro každého, kdo se snaží sledovat výkonnost společnosti v průběhu času.

Tabulka 3: Rozvaha - Horizontální analýza

Položka rozvahy	31.12.	31.12.	Změna	
	2006	2005	tis. Kč	%
Budovy, stroje snížené o oprávk	329	409	-80	-19,6
Dlouhodobý finanční majetek	876	876	0	0
Celkem stálá aktiva	1205	1285	-80	-8,1
Zboží	40	120	-80	-66,7
Pohledávky z obchodních vztahů	190	140	50	35,7
Krátkodobý finanční majetek	412	352	60	17,5
Bankovní účty	300	113	17	165,5
Peníze v hotovosti	20	10	10	100
Celkem oběžná aktiva	962	735	227	31
Aktiva celkem	2167	2020	147	7,3
Základní kapitál	1000	1000	0	0
Zákonný rezervní fond	16	7	9	128,5
Výsledky hospodaření běžného období	170	141	29	20,6
Vlastní kapitál	1186	1148	38	3,3
Dlouhodobé závazky	440	509	-69	-13,6
Krátkodobé závazky	541	363	178	49
Cizí kapitál	981	872	109	12,5
Pasiva celkem	2167	2020	147	7,3

Zdroj: Sedláček 2007

2.3.2 Vertikální analýza

Pro použití vertikální analýzy se pracuje se strukturou aktiv a pasiv podniku. Z této struktury se pak dá zjistit, která aktiva a pasiva jsou zapotřebí pro obchodní aktivity a jaké zdroje (kapitálu) podnik použil pro jejich pořízení.

„Označení vertikální analýza vzniklo proto, že při procentním vyjádření jednotlivých komponent postupuje v jednotlivých letech odshora dolů – ve sloupcích“ (Sedláček 2007).

Vertikální analýza uvádí každou řádkovou položku v účetní závěrce jako procento z její celkové kategorie. Jinými slovy je to metoda, používaná k analýze finančních výkazů porovnáním jednotlivých položek jako poměru k jejich celkovým účtům, jako jsou aktiva, závazky a vlastní kapitál.

Rozvaha používá tuto prezentaci u jednotlivých položek, jako jsou hotovost nebo skupina položek, jako jsou oběžná aktiva. Hotovost je uvedena jako samostatný záznam v sekci aktiv, přičemž celkový zůstatek je uveden vlevo a jeho procento z celkových aktiv je uvedeno vpravo. Výkaz zisku a ztráty také používá tuto prezentaci s položkami výnosů odkazujícími na celkové výnosy a položkami výdajů odkazujícími na celkové náklady.

Tabulka 4: Rozvaha – Vertikální analýza

Rozvaha firmy ABD	31.12.2006		31.12.2005	
	tis. Kč	%	tis. Kč	%
Budovy, stroje snížené o oprávky	329	16	409	20
Dlouhodobý finanční majetek	876	40	876	43
Celkem stálá aktiva	1205	56	1285	63
Zboží na skladě	40	2	120	6
Pohledávky z obchodních vztahů	190	8	140	7
Krátkodobý finanční majetek	412	19	352	17
Bankovní účty	300	14	113	5
Peníze v hotovosti	20	1	10	1
Celkem oběžná aktiva	962	44	735	36
Aktiva celkem	2167	100	2020	100
Základní kapitál	1000	46	1000	50
Zákonný rezervní fond	16	1	7	0
Výsledky hospodaření běžného období	170	8	141	7
Vlastní kapitál	1186	55	1148	5
Dlouhodobé závazky	440	20	509	25
Krátkodobé závazky	541	25	363	18
Cizí kapitál	981	45	872	43
Pasiva celkem	2167	100	2020	100

Zdroj: Sedláček 2007

2.4 Poměrové ukazatele

Poměrové ukazatele (PU) jsou nejvíce užívanou metodou FA, jsou jejím základem. Ukazují nám schopnost podniku hradit krátkodobé závazky, efektivitu využívání aktiv, zadluženost podniku, finanční stabilitu.

Na rozdíl od vertikální či horizontální analýzy nesleduje pouze jednu veličinu, ale porovnává mezi sebou různé položky.

PU dělíme dle zaměření na určité finanční oblasti podniku:

- Ukazatele likvidity
- Ukazatele rentability
- Ukazatele aktivity
- Ukazatele zadluženosti
- Ukazatele Cash-flow

2.4.1 Ukazatele likvidity

Likvidita určuje schopnost podniku platit za jeho závazky. „Srovnává se objem toho, co má podnik platit (jmenovatel ukazatele) s tím, čím to může zaplatit (čítatel výrazu)“ (Kalouda 2017)

V praxi se setkáváme se třemi základními ukazateli likvidity (Kalouda 2017):

- „Běžná likvidita – určuje, kolikrát mají být oběžná aktiva větší než krátkodobé závazky

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná (krátkodobá) aktiva}}{\text{krátkodobá pasiva}}$$

- Pohotová likvidita – schopnost podniku vyrovnávat závazky bez prodeje zásob, které jsou považovány za nejméně likvidní zdroj

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{(\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby})}{\text{krátkodobá pasiva}}$$

- Peněžní likvidita – určuje nejvyšší uvažovanou likviditu

$$\text{Peněžní likvidita} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{celková krátkodobá pasiva}} “$$

2.4.2 Ukazatele rentability

Ukazatele rentability nám ukazují efektivnost našeho podnikání. Pomáhá nám zjistit, jestli je lepší používat vlastní či cizí kapitál. Také nám poskytuje informace o zhodnocení našeho kapitálu a dokáže napovědět o slabých stránkách podniku. „Informují o efektu, jakého bylo dosaženo vloženým kapitálem“. (Kislingerová, Hnilica 2005)

- „Rentabilita celkového vloženého kapitálu – ROCE (Return on Capital Employment) – definuje tedy rentabilitu dlouhodobého investičního kapitálu“ (Kalouda 2017)

$$\text{ROCE} = \frac{\text{zisk po zdanění} + \text{úroky} \times (1 - \text{daňová sazba})}{\text{vlastní jmění} + \text{dlouhodobé závazky}}$$

- Rentabilita vloženého kapitálu – ROA (Return on Assets) – určuje nám, tu část zisku, která je vygenerována z investovaného kapitálu. Určuje nám celkovou produkční sílu společnosti (Pešková, Jindřichovská 2011)

$$ROA = \frac{\text{čistý zisk po zdanění}}{\text{celková aktiva}}$$

- Rentabilita tržeb – ROS (Return on Sale) – charakterizuje zisk vztažený k tržbám. Pomocí tohoto ukazatele zjistíme ziskovou marži. (Růčková 2011)

$$ROS = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}}$$

2.4.3 Ukazatele aktivity

- Doba obratu zásob: $\frac{\text{Zásoby}}{\text{Tržby}/365}$
 - Pomocí tohoto ukazatele zjistíme počet dní, jenž jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob – tudíž počet dní trvání jedné obrátky. (Hrdý, Horová, 2009)
- Rychlost obratu zásob: $\frac{\text{Tržby}}{\text{Zásoby}}$
 - „vzorec udává, kolikrát se zásoby přemění v ostatní formy oběžného majetku, až po finální produkci a její prodej“ (Kalouda 2017)
- Doba obratu pohledávek: $\frac{\text{Pohledávky}}{\text{Tržby}/365}$
 - „ideálním výsledkem je přirozeně nulová hodnota“ (Kalouda 2017)
- Rychlost obratu pohledávek: $\frac{\text{Pohledávky}}{\text{Tržby}}$
 - „vzorec popisuje, kolikrát jsou pohledávky přeměněny v peněžní prostředky plynoucí z tržeb“ (Kalouda 2017)
- Doba obratu závazků: $\frac{\text{Závazky}}{\text{Tržby}/365}$
 - Ukazatel nám sděluje, po jak dlouhou dobu jsou krátkodobé závazky neuhrazeny – z toho se dá vyvodit platební schopnost daného

podniku. V tomto případě platí, že doba obratu závazků by měla být vyšší než doba obratu pohledávek (Kislingerová 2004).

2.4.4 Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti neboli finanční stability nám v podstatě vyjadřuje poměr vlastních a cizích zdrojů. Zadluženost tedy chápeme, jak využít cizí zdroje k financování aktiv podniku.

- Věřitelské riziko (Debt Ratio): $\frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Celková aktiva}} \times 100$
 - Podílem cizích zdrojů a celkových zjistíme míru financování aktiv cizími zdroji. Hodnota ukazatele by se měla pohybovat kolem 50% (Čechová 2011)
- Koeficient samofinancování (Equity Ratio): $\frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Celková aktiva}} \times 100$
 - Vlastníci firmy získávají přehled o tom, v jaké míře jsou aktiva financována z jejich zdrojů.(Kalouda 2017))
- Finanční páka: $\frac{\text{Celková aktiva}}{\text{Vlastní kapitál}} \times 100$
 - Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím vyšší je míra zadlužení a tím pádem i nižší hodnota vlastního kapitálu. Maximální míra zadlužení by neměla přesáhnout 75% (Kubíčková, 2015).
- Míra finanční samostatnosti $\frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Cizí zdroje}} \times 100$
 - Jeden z nejdůležitějších ukazatelů, který se používá během hodnocení finanční situace podniku. Vyjadřuje financování aktiv z peněz vlastníků. Vyjadřuje, kolik Kč vlastního kapitálu připadá na 1 Kč cizího kapitálu. Hodnota by se měla pohybovat kolem 1. (VALACH 1997)

2.4.5 Ukazatele Cash-flow

CF je určováno jako rozdíl příjmů a výdajů, které souvisí s běžnou hospodářskou činností podniku:

výsledek hospodařením
+odpisy
± změna stavu rezerv a časového rozlišení
± změna stavu opravných položek k majetku
± výsledek hospodaření z prodeje stálých aktiv
± změna stavu oběžného majetku a krátkodobých závazků
.....
CF z provozní a mimořádné činnosti
(Mrkvička 2006)

Tento postup výpočtu CF je tzv. nepřímou metodou. Zjednodušeně by se dalo říct, že se jedná o výsledek hospodaření upraven o nepeněžní a mimořádné položky hospodaření a o změny položek rozvahy.

Nejčastějšími ukazateli jsou (Sedláček 2007):

„Rentabilita tržeb – ukazatel vyjadřuje finanční výkonnost podniku

$$\frac{CF \text{ z provozní činnosti}}{\text{roční tržby}}$$

Rentabilita obratu – je obdobou předchozího ukazatele, avšak obrat zde představuje příjmy z běžné činnosti podniku

$$\frac{CF \text{ z provozní činnosti}}{\text{Obrat}}$$

Rentabilita celkového kapitálu – Je-li rentabilita měřená pomocí CF nižší, než je průměrná úroková míra placená bankám z úvěru, znamená to, že aktiva podniku nejsou schopna vyprodukovat tolik, kolik vyžadují splátky úvěrů, a bankovní úvěry se

pak stávají pro podnik nebezpečím. Je-li však dosahováno vyššího procenta rentability, pak je výhodné mít co nejvíce úvěrů, protože působí jako nástroj růstu podniku.

$$\frac{CF \text{ z provozní činnosti}}{\text{Kapitál}}$$

Stupeň oddlužení – Ukazatel vypovídá o schopnosti vyrovnávat vzniklé závazky z vlastní finanční síly.

$$\frac{CF \text{ z provozní činnosti}}{\text{Cizí kapitál}}$$

CF na akcii – Ukazatel je považován za vhodnou charakteristiku pro krátkodobé rozhodování o užití kapitálu a pro posouzení schopnosti platit dividendy“

$$\frac{CF}{\text{Počet kmenových akcií}}$$

2.5 Kalkulace

2.5.1 Kalkulace nákladů

Jedna z nejdůležitějších činností pro zjišťování nákladů na výkon. Díky těmto kalkulacím může podnik lépe rozhodovat o cenové strategii prodeje, kvantitě x kvalitě prodeje, kontrole hospodárnosti či limitování nákladů. Každý podnik musí počítat jak s náklady přímými, tak i režijními (nepřímými) náklady.

Typový kalkulační vzorec

Typový kalkulační vzorec

- 1) přímý materiál
- 2) přímé mzdy
- 3) ostatní přímé náklady
- 4) výrobní (provozní) režie
- vlastní náklady výroby**
- 5) správní režie
- 6) zásobovací režie
- vlastní náklady výkonu**
- 7) odbytová režie
- úplné vlastní náklady výkonu**
8. zisk (ztráta)
- cena výkonu**

Zdroj: Čechová 2006

2.5.2 Přímé náklady

Přímé náklady jsou jasně přiřaditelné k výrobnímu procesu – jako jsou náklady na suroviny, obaly, polotovary.

2.5.3 Režijní náklady

Režijní náklady neboli nepřímé náklady se nedají přímo přiřadit k výrobnímu procesu a musí se dále rozpočítávat – energie, mzdy, nejmenné apod. (Lazar 2012)

2.6 Lesní hospodářství

Lesní hospodářství (LH) je oborem lidské činnosti, které se soustřeďuje na trvale udržitelné hospodaření v lesích - jak ku prospěchu vlastníka, tak i ku prospěchu společnosti. LH zjednodušeně lesnictví se dále zabývá produkcí dříví jako trvale obnovitelné suroviny. Při správném hospodaření les poskytuje společnosti a vlastníkům kladné externality.

Mezi kladné externality patří mimo produkční funkce lesa (Zdroj: Lesnický naučný slovník. 1994):

- Vodohospodářská funkce
- Půdo-ochranná funkce
- Klimatická funkce
- Volnočasová funkce
- Funkce biodiverzity

Specifika lesního hospodářství (Zdroj: Lesnický naučný slovník. 1995):

- Extrémně dlouhá výrobní (produkční) činnost
 - Velká potřeba kapitálu
 - Dlouhodobý obrat kapitálu
 - Není možná krátkodobá náprava – změna dřevinné skladby
 - Nejistota do budoucna
- Krátká pracovní doba porovnání k dlouhodobé produkční době
- Vztah geografického prostředí – omezení produkčních alternativ
- Časová různorodost během dokončování výroby – prořezávky -> vánoční stromky; probírky -> kulatiny

- Rozsáhlá rozptýlenost v prostoru – zvýšené náklady na organizaci, dopravu atd.
- Sezónní faktor – hlavně v pěstební činnosti – závislost na přírodních podmínkách
- Polyfunkční funkce – mimo dřeva poskytuje les i další suroviny jako jsou lesní plody, bylinky, zvěřinu atd.

V podstatě současný vlastník lesa investuje pro budoucí generace.

Efektivnost lesního hospodářství

Pokud hodnotíme efektivnost v lesním hospodářství, pak jde o poměrování vstupů a výstupů všech aktivit spojené s lesnictvím. Zvažují se veškeré varianty všech našich činností, jakožto poskytovatele dříví a mimo produkčních funkcí lesa. Zohlední se pak se všemi potenciálními odběrateli našich produktů či služeb.

Jedním z nejdůležitějších faktorů při měření efektivnosti je faktor času. Z ekonomického hlediska se projevuje délkou produkčního věku. Problematiku preferencí využívání mezi současným a budoucím užitím zdroje řeší ekonomická ochrana efektivního využívání přírodních zdrojů v čase.

Kritéria efektivnosti v lesním hospodářství

Během hodnocení efektivnosti v LH je dobré si veškeré uvažované náklady a efekty uspořádat do skupin podle kritérií, které budeme popisovat či hodnotit. Takto zvolené skupiny jsou vodícím prvkem pro správnou volbu hodnocení efektivnosti.

Uvažujeme tři kritéria:

- Ekonomické kritérium – poměřují se vstupy (náklady) a výstupy (výnosy).
- Environmentální a ekologické kritérium – vyjadřují se negativní, ale i pozitivní důsledky spojené s hodnocenou aktivitou. Např. poškození půdy (eroze) či znečištění ovzduší.
- Sociální kritéria (kritéria bezpečnosti práce a ochrany zdraví) – uvažujeme negativní, ale i pozitivní vlivy. Např. mezi negativní vlivy můžeme uvažovat práci s motorovou pilou -> vibrace působící na dělníka -> náklady vynaložené na léčení.

3 Metodika

Pro vypracování této bakalářské práce je nutnost vysvětlení teoretického základu pomocí literární rešerše české literatury a v malé míře i cizojazyčné literatury, která se týká ekonomických analýz, finančních analýz a účetnictví. To vše je vymezeno v teoretické části této práce.

Pro analytickou část jsou použita data od Lesní správy Toužim za období 2016 – 2020 -> jedná se o účetní výkazy k 31. 12. – Rozvahy a Výkaz zisku a ztráty. V části praktické je zprvu charakterizovaná Lesní správa Toužim a dále se detailněji zabývá ekonomickou analýzou a to převážně pomocí finanční analýzy – Rozvahy, Výkazu zisku a ztráty, poměrových ukazatelů.

Pro potřeby finanční analýzy jsou data vytvářena hlavně z podnikových účetních výkazů, kde se nachází veliké množství informací. Ty je zapotřebí dobře využít, jelikož na nich závisí ekonomický růst a navyšování bohatství firmy. (Kislingerová, 2007)

Rozvaha

Nejdříve se zhodnotí majetková a finanční struktura majetku pomocí rozvahy. V majetkové struktuře, což představují aktiva (dlouhodobého majetku a oběžného majetku) je možné sledovat peněžní vývoj jednotlivých položek a udělat si prvotní obrázek o vlastnictví Lesní správy Toužim. Pro finanční strukturu se vyzorují zdroje krytí majetku -> to znamená, jestli lesní správa používá pro hospodaření své zdroje, či získává půjčky od bank apod.

Výkaz zisku a ztráty

Zhodnocením tohoto výkazu napoví výsledek hospodaření Lesní správy Toužim, kterého dosahovala ve sledovaných letech. Získají se zde důležitá data pro ukazatele rentability tržeb.

Vertikální analýza

Pro tuto analýzu je třeba posoudit strukturu aktiv a pasiv Lesní správy Toužim a to v procentuálním vyjádření. Z toho pak vyplývá informace, jaké prostředky jsou zapotřebí pro obchodní činnost a jaké zdroje jsou zapotřebí pro jejich pořízení. Pro

vertikální analýzu aktiv či pasiv se vypočítá procentuální vyjádření jednotlivých položek z celkových aktiv či celkových pasiv.

Horizontální analýza

V této analýze se hodnotí vývoj sledovaných ukazatelů po řádcích – tedy horizontálně. Hodnotí se jak změny absolutních hodnot v čase, tak i procentuální změny. (Sedláček 2007)

Jinými slovy se dá v čase porovnávat účty nebo metriky výkonu, aby se zjistilo, zda se Lesní správa Toužim postupem času zlepšuje ve svých výsledcích či nikoliv.

Absolutní změna = běžné období – předchozí období

Procentní změna = $(\text{běžné období} - \text{předchozí období}) / \text{předchozí období} * 100$

(Sedláček 2007)

Absolutní ukazatele

Pro potřeby finanční analýzy slouží poměrové ukazatele. Jde o vztah dvou nebo více poměrových ukazatelů. (Sedláček 2007). Jejich podíl napoví základní finanční charakteristiku Lesní správy Toužim. Vychází se z účetních výkazů jako je rozvaha a výkaz zisku a ztráty. Rozebrány jsou pouze ukazatele běžné likvidity, pohotové likvidity, rentabilita tržeb, doba obratu pohledávek, doba obratu závazků a věřitelské riziko.

- Běžná likvidita – podíl krátkodobých závazků na oběžných aktivech. Udává, kolikrát je lesní správa schopna uspokojit pohledávky, pokud by prodala všechny oběžná aktiva.
- Pohotová likvidita – vypočítá se, když se odečtou od krátkodobých závazků zásoby a podělí se oběžnými aktivy. Rostoucí hodnota signalizuje nesprávné využívání vloženého kapitálu.
- Rentabilita tržeb - vypočítáme jako podíl zisku vůči tržbám. Ukazatelem zjišťujeme, kolik % zisku se vyprodukuje na 1 Kč tržeb.

- Doba obratu pohledávek - určuje, za jak dlouho jsou podniku uhrazeny jeho faktury. Tento ukazatel se vypočítá jako podíl pohledávek vůči tržbám x 365 dní.
- Doba obratu závazků - udává, po jakou dobu podnik neuhradil za své krátkodobé závazky – dokážeme zjistit platební schopnost podniku.
- Věřitelské riziko - určuje podíl cizích zdrojů a celkových aktiv * 100. Ukazatel nám udává, jestli je hodnota vlastního kapitálu přiměřená k závazkům podniku.

Hodnoty rozvahy a výkaz zisku a ztráty včetně vertikální a horizontální analýzy jsou znázorněny pomocí tabulek a u některých i pomocí grafů. Výpočty poměrových ukazatelů jsou vypočítány do tabulek.

Výsledky a doporučení

Výsledky práce jsou zhodnoceny v diskuzi a pro zlepšení výsledku hospodaření jsou navržena adekvátní opatření.

4 Výsledky práce

V této kapitole je provedena ekonomická analýza hospodaření Lesní správy Toužim za pomoci metod, které byly zmíněny v teoreticko-metodické části. Pomocí finanční analýzy se posoudí hospodaření Lesní správy Toužim a navrhne se případné podněty ke zlepšení.

Posuzováno je období 2016 – 2020 a to vždy k 31. prosinci. Použitá data jsou získaná od pracovníků z Lesní správy Toužim.

Charakteristika podniku

Lesní správa Toužim je jedním z 61 správních celků Lesů ČR, s. p. (LČR), které byly založeny 1. 1. 1992 Ministerstvem zemědělství České republiky. Hlavním úkolem LČR je hospodařit na více než 1,2 mil. ha lesního majetku ve vlastnictví sátu a péče o více než 38 tisíc km vodních toků a bystřin.

Lokalizace

Lesní správa Toužim se nachází téměř na hranici Karlovarského, Plzeňského a Ústeckého kraje. Celkové území, přes které se lesní správa rozpíná, dosahuje téměř 100 tis. ha. - z toho jsou pozemky určené k plnění funkci lesa 18 tis. ha. Dále zajišťuje odbornou správu lesa na téměř 580 ha.

(zdroj: www.lstouzim.lesy.cz)

Mezi další dílčí činnosti Lesní správy Toužim patří:

- Pěstební činnost
- Těžební činnost
- Prodej dřeva
- Ochrana lesa
- Myslivost
- Služby veřejnosti

Nejvýznamnější strategií podniku je trvale udržitelné hospodaření v lesích. Opírá se o využívání tvořivých sil přírody, které zajistí stabilní produkční funkci lesa. Cílem

podniku je vytvoření stabilních, druhových a věkových rozdílných skupin smíšených lesů.

Ekonomickou prioritou LČR je vyrovnané finanční hospodářství získané z vlastních zdrojů a snahou je nebýt závislý na státním rozpočtu. Snahou LČR je tvorba rezervního fondu pro případ neočekávaných událostí např. požár, povodně, kůrovcová kalamita...

4.1 Analýza hospodaření podniku

V tabulce 5 se zhodnotí majetková struktura – AKTIVA, a pomocí vertikální analýzy -> tabulka 7 a horizontální analýzy -> tabulka 9 se zhodnotí, jaké byly významné změny těchto aktiv. To samé se provede pro finanční strukturu podniku v tabulce 6 – PASIVA, vertikální analýza pasiv -> tabulka 8 a horizontální analýza pasiv -> tabulka 9. Ke každému zhodnocení je uvedeno i grafické znázornění.

Dalším důležitým zdrojem pro hodnocení je Výkaz zisku a ztráty, které se podrobněji rozebere v horizontální analýze.

4.1.1 Rozvaha

4.1.1.1 Majetková struktura podniku

Tabulka 5: Aktiva Lesní správy Toužim (v tis. Kč)

AKTIVA	2016	2017	2018	2019	2020
Dlouhodobý majetek	921393	945057	925693	906644	827267
Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	2364	6452	6907	5931	3959
Pozemky a stavby	912570	929350	913933	897219	821113
Hmotné movité věci a jejich soubory	4620	9255	4853	3494	2195
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	1839	0	0	0	0
Oběžný majetek	39594	16199	7575	27750	45419
Materiál	29	30	9	11	11
Polotovary vlastní výroby	0	0	0	10998	15948
Pohledávky	39419	16008	7409	16384	28828
Peněžní prostředky	146	148	88	304	632
Dotace	0	13	69	53	0
Aktiva celkem	960987	961256	933268	934394	872686

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Z celkové sumy aktiv největší podíl zaujímá dlouhodobý majetek konkrétně pozemky a stavby, které ve sledovaném období nejprve rostly – kde značný podíl zaujímá rekonstrukce lesních cest (technické zhodnocení). V roce 2018 byl

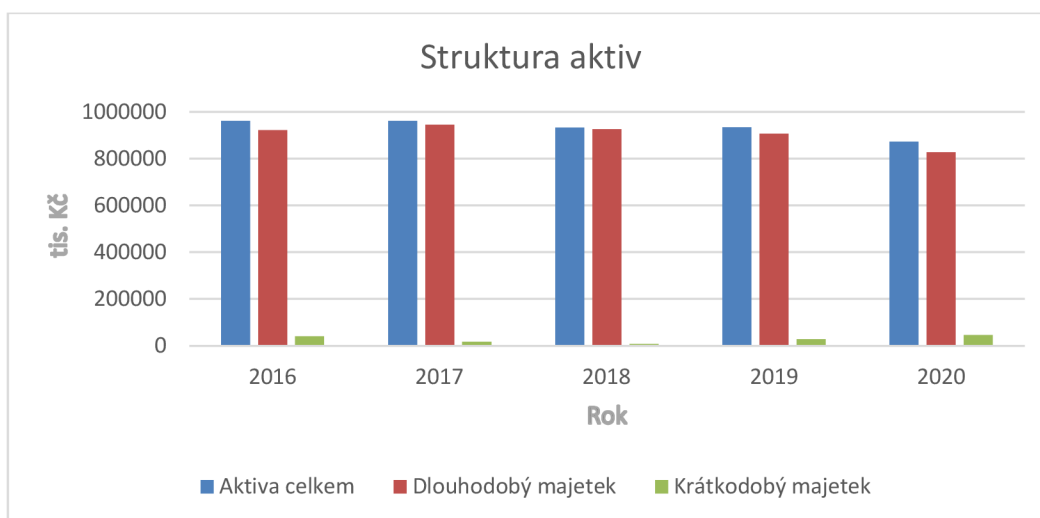
zaznamenán propad, kde se promítl úbytek pozemků a budov z důvodu restitucí církví a vydávání majetku obcím a také se podepisuje převod majetku na jinou organizační strukturu.

Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek zaznamenává veliký nárůst v roce 2017, kde Lesní správa Toužim investovala do nových softwarů. V důsledku kůrovcové kalamity začala lesní správa používat tzv. DNS systém (dynamický nákupní systém). Jelikož byl a stále ještě je veliký přebytek dříví, nedařilo se smluvním partnerům odebírat tak velké množství dříví a lesní správa s ním sama začala obchodovat.

U hmotných movitých věcí je trend totožný, kde se navyšuje do roku 2017 – kupují se služební automobily pro zaměstnance a nové notebooky, ale záhy v roce 2018 je viditelný propad, jelikož se použité věci rozprodávaly (prodej starých automobilů, notebooků apod.).

U oběžného majetku se dá pozorovat jeho snižování do roku 2018. Od téhož roku se oběžný majetek opět navyšuje. Vše je v důsledku kůrovcové kalamity a přebytku dříví, když začala lesní správa používat zmiňovaný DNS systém a s dřívím sama obchodovat. Tím pádem se navyšuje, respektive vznikají polotovary vlastní výroby se snahou prodat co nejvíce dříví. Bohužel v důsledku větší těžby se navyšuje i větší objem nežádoucích pohledávek. Zvyšování pohledávek sebou přináší snižování peněžních prostředků na bankovních účtech.

Graf 1: Struktura aktiv

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

4.1.1.2 Finanční struktura majetku

Tabulka 6: Pasiva Lesní správy Toužim (v tis. Kč)

PASIVA	2016	2017	2018	2019	2020
Vlastní zdroje	947160	949179	922077	917125	855867
Základní kapitál	4898	4898	4898	4898	4898
Ážio a kapitálové fondy	796794	866379	883447	919766	857354
Výsledek hospodaření	89415	77902	33732	-7539	-6385
Vnitropodnikové vztahy - rozvahový vliv	56053	0	0	0	0
Cizí zdroje	13827	12077	11191	17269	16819
Opravné položky k pohledávkám	0	2996	800	800	800
Závazky vůči dodavatelům	12956	8208	9472	15555	13337
Výnosy příštích období	871	873	919	914	2682
Pasiva celkem	960987	961256	933268	934394	872686

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Zdroje financování Lesní správy Toužim tvoří z 98 % vlastní zdroje, což je příznivá situace, jelikož jsou minimální dluhy vůči dodavatelům a téměř nulové zadlužení vůči bance.

Základní kapitál je v porovnání s ážiem a kapitálovými fondy v minimální výši, což nevádí, jelikož se stále jedná o vlastní kapitál podniku. Mezi roky 2019 a 2020 zaznamenávám pokles v položce ážia a kapitálových fondů a to je z důvodu delimitace pozemků.

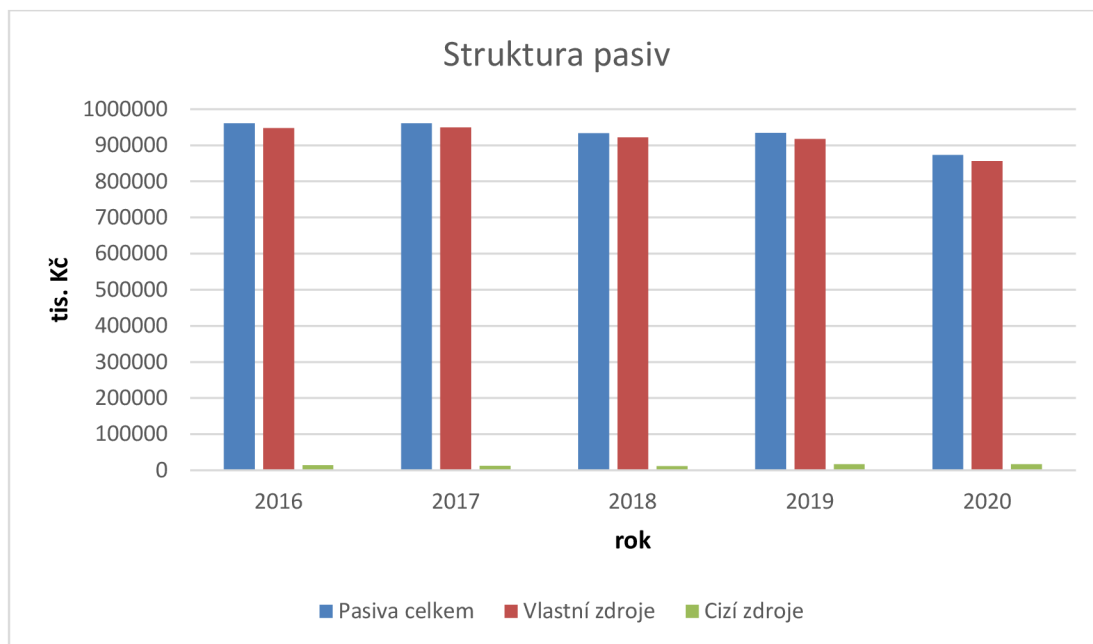
Výsledek hospodaření do roku 2019 postupně klesá tak dramaticky, že se lesní správa dostává do ztráty. Je to důsledkem kůrovcové kalamity, jelikož je na trhu přebytek dříví a těžko se prodává za ceny před kůrovcovou kalamitou. Prodej dříví se uskutečňuje za znevýhodněné ceny vůči lesní správě a vznikají i další náklady, kterými se lesní správa snaží motivovat těžební společnosti a tou je odměna za včasné zpracování kůrovcového dřeva. Obrat lze pozorovat od roku 2020, kde se hospodařilo stále se ztrátou, ale už to vypadá na obrat k lepšímu.

Závazky vůči dodavatelům jsou v poměru k vlastním zdrojům financování velmi nízké. Jedná se o velmi dobrý vztah, ale i tak mají zvyšující se charakter, což se zase točí kolem kůrovcové kalamity, protože se musí nakupovat více sazenic, insekticidních sítí a dalšího materiálu např. repelenty proti okusu, feromony na kůrovce, lapače apod.

Opravné položky k pohledávkám – tvoří přechodné snížení – jedná se o nedobytné pohledávky.

Výsledky příštích období mají rostoucí charakter – jedná se o časové rozlišení nájmů honiteb. Faktury se platí dle mysliveckého roku a část výnosů se tedy přeúčtovává do dalšího roku.

Graf 2: Struktura pasiv

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

4.1.2 Vertikální analýza rozvahy

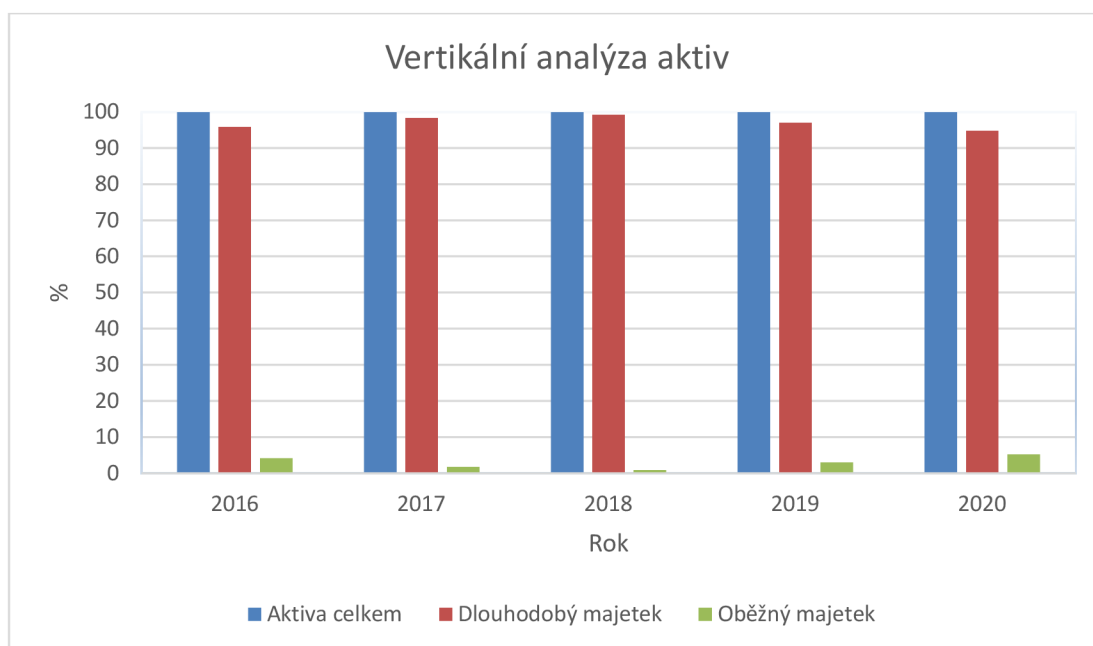
Tabulka 7: Vertikální analýza rozvahy Lesní správy Toužim (Aktiva)

AKTIVA	2016	2017	2018	2019	2020
Dlouhodobý majetek	95,88%	98,31%	99,19%	97,03%	94,80%
Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	0,25%	0,67%	0,74%	0,63%	0,45%
Pozemky a stavby	94,96%	96,68%	97,93%	96,02%	94,09%
Hmotné movité věci a jejich soubory	0,48%	0,96%	0,52%	0,37%	0,25%
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	0,19%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Oběžný majetek	4,12%	1,69%	0,81%	2,97%	5,20%
Materiál	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Polotovary vlastní výroby	0,00%	0,00%	0,00%	1,18%	1,83%
Pohledávky	4,10%	1,67%	0,79%	1,75%	3,30%
Peněžní prostředky	0,02%	0,02%	0,01%	0,03%	0,07%
Dotace	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,00%
Aktiva celkem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Pro vertikální analýzu aktiv vypočítávám procentuální vyjádření jednotlivých položek z celkových aktiv. Z procentuálního vyjádření je lépe rozpoznat procentuální podíl mezi dlouhodobým a oběžným majetkem. V tomto případě je podíl mezi DM a oběžným majetkem od 95,9 % ku 4,1 % až od 99,2% ku 0,8%. Důležité tedy je se detailněji zaměřit na oběžný majetek. Ve sledovaném období je z analýzy patrné, že od roku 2016 do roku 2018 byla lesní správa na ideální cestě hospodařením bez žádných starostí. V roce 2018 s příchodem kůrovcové kalamity se karta otáčí a nastávají komplikace. Nejvíce zásadní je navýšení pohledávek a polotovarů vlastní výroby, které je s přibývajícím množstvím těžší prodat za tržní ceny.

Graf 3: Vertikální analýza aktiv

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Tabulka 8: Vertikální analýza rozvahy Lesní správy Toužim (Pasiva)

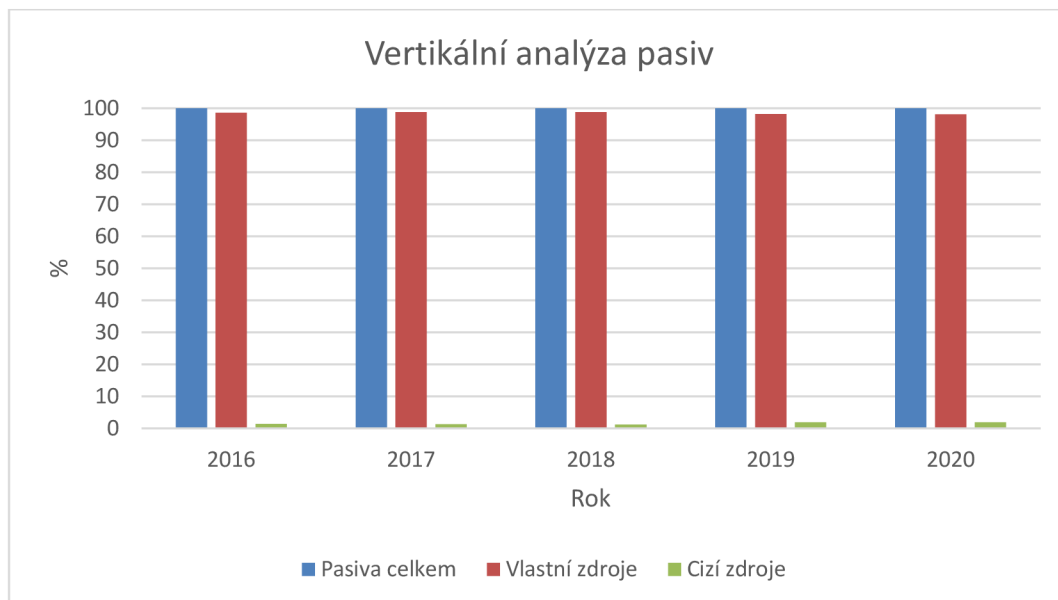
PASIVA	2016	2017	2018	2019	2020
Vlastní zdroje	98,56%	98,74%	98,80%	98,15%	98,07%
Základní kapitál	0,51%	0,51%	0,52%	0,52%	0,56%
Ážio a kapitálové fondy	82,91%	90,13%	94,66%	98,43%	98,24%
Výsledek hospodaření	5,83%	8,10%	3,61%	-0,81%	-0,73%
Vnitropodnikové vztahy - rozvahový vliv	9,30%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Cizí zdroje	1,44%	1,26%	1,20%	1,85%	1,93%
Opravné položky k pohledávkám	0,00%	0,31%	0,09%	0,09%	0,09%
Závazky vůči dodavatelům	1,35%	0,85%	1,01%	1,66%	1,53%
Výnosy příštích období	0,09%	0,09%	0,10%	0,10%	0,31%
Pasiva celkem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Pro vertikální analýzu pasiv se vypočítává procentuální vyjádření jednotlivých položek z celkových pasiv. Z procentuálního vyjádření je lépe rozpoznat, že lesní

správa disponuje převážně vlastními zdroji a není tedy závislá na zdrojích cizích – půjčky od bank apod.

Graf 4: Vertikální analýza pasiv v letech

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

4.1.3 Horizontální analýza Rozvahy

Tabulka 9: Horizontální analýza rozvahy Lesní správy Toužim

Horizontální analýza rozvahy	2017/2016		2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	Změna tis. Kč	Změna %	Změna tis. Kč	Změna %	Změna tis. Kč	Změna %	Změna tis. Kč	Změna %
Aktiva								
Dlouhodobý majetek	23664	2,6%	-19364	-2,0%	-19049	-2,1%	-79377	-8,8%
Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	4088	172,9%	455	7,1%	-976	-14,1%	-1972	-33,2%
Pozemky a stavby	16780	1,8%	-15417	-1,7%	-16714	-1,8%	-76106	-8,5%
Hmotné movité věci a jejich soubory	4635	100,3%	-4402	-47,6%	-1359	-28,0%	-1299	-37,2%
Nedokonečný dlouhodobý hmotný maj.	-1839	-100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Oběžný majetek	-23395	-59,1%	-8624	-53,2%	20175	266,3%	17669	63,7%
Materiál	1	3,4%	-21	-70,0%	2	22,2%	0	0,0%
Polotovary vlastní výroby	0	0,0%	0	0,0%	10998	0,0%	4950	45,0%
Pohledávky	-23411	-59,4%	-8599	-53,7%	8975	121,1%	12444	76,0%
Peněžní prostředky	2	1,4%	-60	-40,5%	216	245,5%	328	107,9%
Dotace	13	0,0%	56	430,8%	-16	-23,2%	-53	-100,0%
Aktiva celkem	269	0,0%	-27988	-2,9%	1126	0,1%	-61708	-6,6%
PASIVA								
Vlastní zdroje	2019	0,2%	-27102	-2,9%	-4952	-0,5%	-61258	-6,7%
Základní kapitál	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Ážio a kapitálové fondy	69585	8,7%	17068	2,0%	36319	4,1%	-62412	-6,8%
Výsledek hospodaření	21849	39,0%	-44170	-56,7%	-41271	-122,3%	1154	-15,3%
Vnitropodnikové vztahy - rozvahový vliv	-89415	-100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Cizí zdroje	-1750	-12,7%	-886	-7,3%	6078	54,3%	-450	-2,6%
Opravné položky k pohledávkám	2996	0,0%	-2196	-73,3%	0	0,0%	0	0,0%
Závazky vůči dodavatelům	-4748	-36,6%	1264	15,4%	6083	64,2%	-2218	-14,3%
Výnosy příštích období	2	0,2%	46	5,3%	-5	-0,5%	1768	193,4%
Pasiva celkem	269	0,0%	-27988	-2,9%	1126	0,1%	-61708	-6,6%

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

V horizontální analýze rozvahy jsou vidět změny v bilančních sumách jak u celkových aktiv, tak i u celkových pasiv. U dlouhodobého majetku je patrný procentuální úbytek mezi roky 2017 – 2020, což je v důsledku restitucí a vydávání majetku obcím – tedy řádek pozemky a stavby. U dlouhodobého nehmotného majetku je vidět poměrně značná investice do softwaru mezi srovnávanými roky 2016 a 2017 a příprava na prodej dříví lesní správou.

U oběžného majetku je do roku 2018 jejich úbytek, a to převážně pohledávek, což je příznivá situace, jenomže od roku 2018 s přibývajícím množstvím dříví se opět pohledávky navyšují a vznikají i polotovary vlastní výroby.

Co se týče stránky pasiv, tak lze zaznamenat ve zlomovém roce 2018 úbytek na položce ážia a kapitálových fondů a veliký propad je i u výsledku hospodaření oproti předchozím letům. Oproti cizím zdrojům, kde je rostoucí tendence na položce závazkům vůči dodavatelům. Opět vše je pevně spjato s kůrovcovou kalamitou a přebytkem dříví spolu s větším objemem těžby a následně větším objemem zalesňování.

4.1.4 Výkaz zisku a ztráty

Tabulka 10: Výkaz zisku a ztráty Lesní správy Toužim

Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč						
	2016	2017	2018	2019	2020	
1	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	169535	157233	118453	78050	106034
2	Výkonová spotřeba	50032	58766	60330	71330	97038
3	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	134	0	0	-10987	-5012
4	Osobní náklady	12767	13388	14714	16419	16489
5	Úpravy hodnot DNM a DHM	6565	8578	9783	9831	9036
6	Ostatní provozní výnosy	7919	4185	2148	3510	4507
7	Ostatní provozní náklady	3689	2288	2040	2167	2091
8	Vnitropodnikové výnosy a náklady	151	-494	0	-336	2721
9	Provozní výsledek hospodaření	89418	77904	33734	-7536	-6380
10	Ostatní finanční náklady	-3	-2	-2	-3	-5
11	Výsledek hospodaření za účetní období	89415	77902	33732	-7539	-6385

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Z výkazu zisku a ztráty je zřejmé, že tržby za prodej vlastních výrobků a služeb mají snižující se tendenci. Opět je to následkem kůrovcové kalamity, kdy na trhu je veliké množství dříví smrku a nedaří se ho efektivně prodat za reálné ceny. Obrat snad již k lepšímu nastává v roce 2020.

Díky přebytku zásob dříví roste i výkonová spotřeba. Ta má za následek vícepráce kolem jeho uskladnění a zpracování.

Osobní náklady mají rostoucí charakter, což může kopírovat i trend inflace.

Ostatní provozní výnosy zaznamenaly propad v roce 2018 a od té doby zase mají vzrůstající trend. Navyšují se částky, jakou jsou např. zřízení věcného břemene (ČEZ), dotace, či přijetí náhrad od pojišťovny (auta).

Ostatní provozní náklady se v roce 2017 oproti roku 2016 výrazně snížily a od té doby jsou na přibližně stejné úrovni. Tady jsou zahrnuty škody zvěří, havarijní kácení či pojištění vozidel.

Vnitropodnikové náklady a výnosy tato položka má nestálý průběh, jelikož se jedná o finanční spolupráci mezi útvary.

4.1.5 Horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty

Tabulka 11: Horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty Lesní správy Toužim

Horizontální analýza Výkaz zisku a ztráty v tis. Kč		2017/2016		2018/2017		2019/2018		2020/2019	
		Změna	Změna	Změna	Změna	Změna	Změna	Změna	Změna
		tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%
1	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	-12302	-7,3%	-38780	-24,7%	-40403	-34,1%	27984	35,9%
2	Výkonová spotřeba	8734	17,5%	1564	2,7%	11000	18,2%	25708	36,0%
3	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	-134	-100,0%	0	0,0%	-10987	0,0%	5975	54,4%
4	Osobní náklady	621	4,9%	1326	9,9%	1705	11,6%	70	0,4%
5	Úpravy hodnot DNM a DHM	2013	30,7%	1205	14,0%	48	0,5%	-795	-8,1%
6	Ostatní provozní výnosy	-3734	-47,2%	-2037	-48,7%	1362	63,4%	997	28,4%
7	Ostatní provozní náklady	-1401	-38,0%	-248	-10,8%	127	6,2%	-76	-3,5%
8	Vnitropodnikové výnosy a náklady	-645	-427,2%	494	100,0%	-336	0,0%	3057	909,8%
9	Provozní výsledek hospodaření	-11514	-12,9%	-44170	-56,7%	-41270	-122,3%	1156	-15,4%
10	Ostatní finanční náklady	1	33,3%	0	0,0%	-1	50,0%	-2	66,7%
11	Výsledek hospodaření za účetní období	-11513	-12,9%	-44170	-56,7%	-41271	-122,3%	1154	-15,3%

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

V detailnějším srovnávání pomocí horizontální analýzy Výkazu zisku a ztráty pozorují procentuální propad tržeb až do roku 2020, kdy to vypadá, že by se lesní správa mohla vzpamatovat z kůrovcové kalamity a vrátit se na prodej dříví za reálné ceny. Dále lze pozorovat nárůst u ostatních provozních výnosů a to z důvodů zřizování věcného břemene, získání dotací a náhrad od pojišťoven (škoda na automobilu)

4.2 Aplikace vybraných ukazatelů

Tato kapitola se věnuje ukazatelům, které napoví o ekonomické situaci Lesní správy Toužim. Vybrány jsou ukazatele běžné likvidity, pohotové likvidity rentabilita tržeb, doba obratu pohledávek, doba obratu závazků a věřitelské riziko.

4.2.1 Ukazatel běžné likvidity

Vychází se ze vzorečku, kde jsou oběžná aktiva dělena krátkodobými pasivy. U běžné likvidity se doporučuje hodnota mezi 1,5 a 2,5. V tabulce 12 jsou hodnoty, které jsou vypočítány pro Lesní správu Toužim. Pokud se směřuje k hodnotě 1 a méně, tak jsou činnosti placeny obvykle z cizích zdrojů.

Tabulka 12: Běžná likvidita Lesní správy Toužim

	2016	2017	2018	2019	2020
Oběžná aktiva v tis. Kč	39594	16199	7575	27750	45419
Krátkodobá pasiva v tis. Kč	13827	12077	11191	17269	16819
Běžná likvidita	2,86	1,34	0,68	1,61	2,70

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Z těchto hodnot je patrné, že doporučené hodnoty dosahuje pouze v roce 2019, kde hodnota je 1,61. Z toho vyplývá, že v ostatních letech neměla lesní správa ideální stav oběžných aktiv vůči krátkodobým pasivům. Jelikož jsou téměř veškerá oběžná aktiva ve formě pohledávek, je velice pravděpodobné, že by se lesní správa mohla dostat do problémů se splácením svých závazků. Taky příliš dlouhé držení pohledávek přináší žádný, respektive minimální úrok.

4.2.2 Pohotová likvidita

Pomocí pohotové likvidity se zjistí schopnost podniku vyrovnávat závazky bez prodeje svých zásob. Vypočítá se, když se od oběžných aktiv odečtou zásoby a vydělí se krátkodobými pasivy. Ideální hodnota je mezi 1 – 1,5.

Pokud je hodnota nižší než 1, tak se lesní správa musí spoléhat na prodej zásob.

Tabulka 13: Pohotová likvidita Lesní správy Toužim

	2016	2017	2018	2019	2020
Oběžná aktiva - zásoby (v tis. Kč)	39565	16169	7566	16741	29460
Krátkodobá pasiva v tis. Kč	13827	12077	11191	17269	16819
Pohotová likvidita	2,86	1,34	0,68	0,97	1,75

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Ideální stavu dosahuje Lesní správa Toužim v letech 2017 a 2019. V letech 2016 až 2018 měla lesní správa stejné hodnoty jak pohotové, tak i běžné likvidity. Důvodem je, že v drtivé většině měla oběžná aktiva ve formě pohledávek. Zlom nastává až v roce 2019 a 2020, kdy se v důsledku kůrovcové kalamity a nadměrného množství dřeva zvýšily i stavy zásob polotovarů. U těchto let by se dalo říct, že pohotová likvidita se blíží k optimu, a tím pádem se zvyšuje jistota dostání svých závazků.

4.2.3 Rentabilita tržeb

Rentabilitu tržeb lze vypočítat jako podíl zisku vůči tržbám.

Tabulka 14: Rentabilita tržeb Lesní správy Toužim

	2016	2017	2018	2019	2020
Čistý zisk v tis. Kč	89416	77910	33737	-7536	-6381
Tržby v tis. Kč	169536	157233	118453	78050	106034
Rentabilita tržeb (%)	52,74	49,55	28,48	-9,66	-6,02

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Ukazatel udává, kolik % zisku se vyprodukuje na 1 Kč tržeb. Z tabulky vychází, že rentabilita tržeb u Lesní správy Toužim od roku 2016 do roku 2020 klesá. Což je také následek kůrovcové kalamity, kde se zisk postupně propadával. Mezi roky 2016 až 2018 je situace stále příznivá, ale klesající trend nepotěší žádného podnikatele. Veliký problém nastává až mezi roky 2019 – 2020, kdy je na vině kůrovcová kalamita, nízká cena dříví a zvýšené náklady za zalesňování.

4.2.4 Doba obratu pohledávek

Doba obratu pohledávek určuje, za jak dlouho jsou podniku uhrazeny jeho faktury. Tento ukazatel se vypočítá jako podíl pohledávek vůči tržbám x 365 dní. Pro podnik je tento ukazatel důležitý a měl by cílit na to, aby co nejvíce snižoval jeho hodnoty. Pokud jsou hodnoty příliš vysoké, znamená to, že odběratelé neplatí včas za své závazky a v krajním případě se podnik může stát sám neschopný dostát svým závazkům.

Lesní správa Toužim má stanovenou dobu splatnosti na 14 dní. U stálých odběratelů se ale může blížit až k 45 dním.

Tabulka 15: Doba obratu pohledávek Lesní správy Toužim

	2016	2017	2018	2019	2020
Pohledávky v tis. Kč	39419	16008	7409	16384	28828
Tržby v tis. Kč	169536	157233	118453	78050	106034
Doba obratu pohledávek	84,87	37,16	22,83	76,62	99,23

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Pro lesní správu to ve sledovaném období vypadalo na klesající (ideální) tendenci. Kdy se v roce 2018 přiblížila k době obratu pohledávek na 22,83 dní. V důsledku kůrovcové kalamity a tím pádem i nadbytkem dřeva, se doba obratu opět začala zvyšovat. Tento fakt není pro lesní správu žádaný, jelikož neuhrazené pohledávky přináší komplikace pro finanční plánování a přináší i další nechtěné náklady. Podstatné hodnocení ale je jejich porovnávání s dobou obratu závazků.

4.2.5 Doba obratu závazků

Doba obratu závazků nám určuje, po jakou dobu podnik neuhradil za své krátkodobé závazky – dokážeme zjistit platební schopnost podniku. Je důležité, aby doba obratu závazků byla vyšší, než doba obratu pohledávek. Tento ukazatel se vypočítá jako podíl pohledávek vůči tržbám dělené 365 dny.

Tabulka 16: Doba obratu závazků Lesní správy Toužim

	2016	2017	2018	2019	2020
Závazky	12956	8208	9472	15555	13337
Tržby v tis. Kč	169536	157233	118453	78050	106034
Doba obratu závazků	27,89	19,05	29,19	72,74	45,91

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

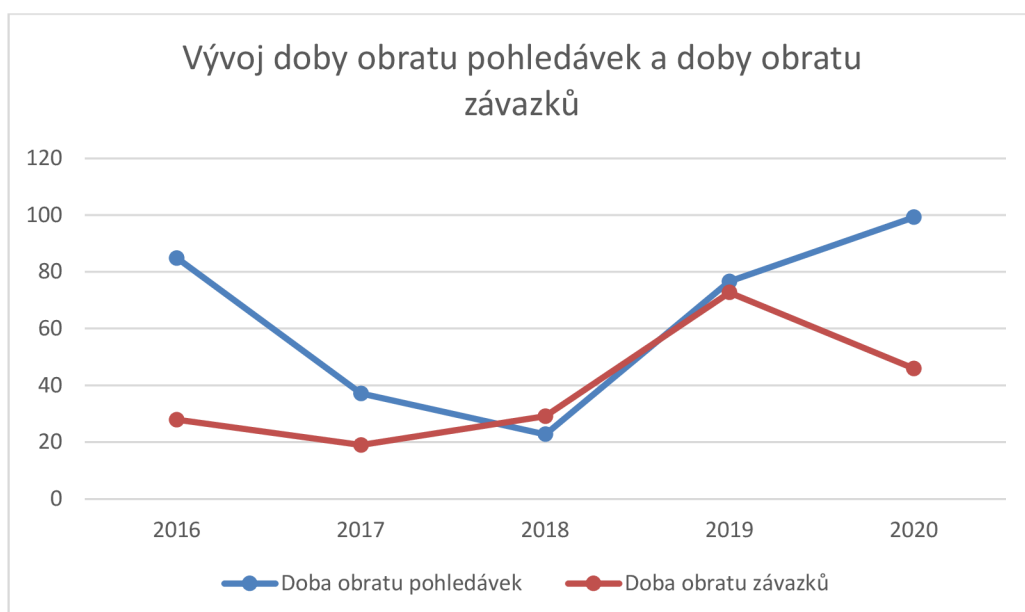
Z vypočítaných hodnot je zřejmé, že lesní správa platí relativně včas za své závazky. Významné navýšení je až kolem roku 2019 na 72,74 dní. Což může mít také za následek kůrovcová kalamita, v jejímž důsledku lesní správa eviduje vysokou míru neuhrazených závazků ve stejném roce.

Důvodem (rok 2019) může být i druhotná platební neschopnost, kdy podnik nemá na zaplacení svých závazků, protože mu nezaplatili odběratelé.

4.2.6 Doba obratu pohledávek oproti době obratu závazků

Nyní můžeme porovnat dobu obratu závazků oproti době obratu pohledávek.

Graf 5: Vývoj doby obratu pohledávek a doby obratu závazků v letech 2016 - 2020

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Z grafu lze jasně vidět, že pouze v roce 2018 nastává ideální stav pro lesní správu, kdy doba obratu závazků je vyšší než doba obratu pohledávek. V roce 2019 je to téměř na optimu, ale ostatní roky už nejsou stavem ideálním.

4.2.7 Věřitelské riziko

Věřitelské riziko určuje podíl cizích zdrojů a celkových aktiv * 100. Ukazatel nám udává, jestli je hodnota vlastního kapitálu přiměřená k závazkům podniku.

Tabulka 17: Věřitelské riziko Lesní správy Toužim

	2016	2017	2018	2019	2020
Cizí zdroje v tis. Kč	13827	12077	11191	17269	16819
Celková aktiva v tis. Kč	960987	961256	933268	934394	872686
Věřitelské riziko (%)	1,44	1,26	1,20	1,85	1,93

Zdroj: Lesní správa Toužim a vlastní zpracování

Výpočet udává celkovou zadluženost Lesní správy Toužim. Ukazuje, že zadlužení lesní správy je v podstatě na stálých hodnotách a jeho hodnota je hluboko pod doporučenou hodnotou 30 % – 60 % zadlužení. Dalo by se tedy konstatovat, že finanční zdraví lesní správy je v naprostém pořádku a bez zásadního zadlužení.

4.3 Diskuze

V této kapitole je zhodnocena ekonomická situace Lesní správy Toužim na základě zjištěných výsledků mezi roky 2016 – 2020 a navržena případná opatření, která by mohla lesní správě pomoci pro lepší hospodaření. Obecně lze říct, že vývoj během sledovaného období není pro lesní správu příznivý, ale vzhledem ke všem okolnostem a druhu hospodaření, to nemusí zas až tak záviset na lesní správě jako takové.

Vybrané poměrové ukazatele odhalily určitou neefektivnost a níže jsou navrženy možnosti pro zlepšení.

Pouze ukazatel věřitelského rizika je téměř po celou dobu na stálých hodnotách a jeho hodnota je hluboko pod doporučenou hodnotou 30 % - 60 % zadlužení, z čehož vyplývá, že lesní správa je téměř bez zadlužení a dosahuje maximálně ideálního vztahu.

Běžná likvidita

Běžná likvidita by se měla pohybovat kolem hodnot 1,5 – 2,5. Pokud je běžná likvidita nižší jak 1,5, tak přichází signál, že se lesní správa může dostat do problému se splácením za své závazky a bude muset čerpat s cizích zdrojů. Pokud je ale vyšší jak 2,5 tak to napovídá, že s vloženými prostředky se hospodář neefektivně a utíká nám potenciální zisk např. z úroku.

Ve sledovaném období se běžná likvidita pohybuje:

- 2016 za horní hranicí doporučených hodnot, což dává signál, že lesní správa má příliš vysoký stav oběžného majetku a měla by se snažit o jeho snižování.
- 2017 se zase dostává pod doporučené hodnoty a začíná hrozit, že nebude schopna splácet za své závazky ze svých zdrojů.
- 2018 je už situace kritická a lesní správa pravděpodobně čerpá cizí zdroje ke splácení svých závazků.
- 2019 dosahuje doporučených hodnot a není třeba žádného zásahu.
- 2020 se opět vrací za horní hranici doporučených hodnot.

Jelikož drtivou většinu oběžného majetku tvoří pohledávky, tak je pro lesní správu důležité, aby se snažila o jejich včasné splácení. Peníze ať už v pokladně či na

bankovním účtu pomohou snáze dosáhnout doporučených hodnot pro běžnou likviditu.

Pohotová likvidita

Má doporučenou hodnotu mezi body 1 – 1,5. Pokud je hodnota nižší než 1, tak se lesní správa musí spoléhat na prodej zásob.

Ve sledovaném období se pohotová likvidita pohybuje:

- 2016 na stejné hodnotě jaké běžná likvidita, jelikož lesní správa nedrží žádné zásoby.
- 2017 lesní správa dosahuje doporučených hodnot a není třeba žádné opatření.
- 2018 není moc dobrý. Hodnoty pohotové likvidity jsou pod doporučenou hodnotou a hrozí nesplácení za své závazky.
- 2019 lesní správa dosahuje doporučených hodnot a není třeba žádné opatření.
- 2020 se hodnoty opět navyšují přes doporučenou hodnotu, což je signál neefektivně vloženého kapitálu.

Pro pohotovou likviditu patří podobné doporučení jako pro běžnou likviditu, jelikož je drtivá většina oběžných aktiv ve formě pohledávek. Zásoby jsou nejméně likvidní zdroj a podle (Kalouda 2017) je jisté, že problémovým aktivem jsou právě pohledávky. Pouze u roku 2019 a 2020 kdy se začíná navyšovat stav zásob, které tvoří značnou procentuální část. Tady pouze u roku 2020 se snažit zásoby snižovat, jelikož v důsledku jeho držení utíká lesní správě zisk, s kterým by moha počítat, pokud by zásoby zpeněžila.

Rentabilita tržeb

Ukazatel vypovídá, kolik % zisku se vyprodukuje na 1 Kč tržeb -> schopnost dosahovat zisku při dané úrovni tržeb.

Ve sledovaném období pro lesní správu je zřetelně klesající tendence. Rentabilita klesla z 52% až do - 6%. V posledním roce oproti předchozímu je už zaznamenáno snižování ztráty a snad i obrat k zisku.

Z hlediska podstaty podnikání a vlivu biotických činitelů tak pro lesní správu jako takovou není moc co doporučit. Musí se překonat kůrovcová kalamita, ceny pod tržní hodnotou a začít vysazovat různorodější dřeviny.

Doba obratu pohledávek

Jelikož má lesní správa většinu svého oběžného majetku v pohledávkách, tak je tento ukazatel klíčový. V podstatě určuje dobu, za jak dlouho je za pohledávky zaplacen. Jelikož je doba splatnosti pro lesní správu nastavena na 14 dní a u stálých zákazníků až na 45 dní, tak i přesto se lesní správě nedaří vymoci své pohledávky včas.

- 2016 – 85 dní
- 2017 – 37 dní
- 2018 – 23 dní
- 2019 – 77 dní
- 2020 – 99 dní

Pouze v roce 2017 a 2018 by se dalo říci, že splatnost pohledávek proběhla včas a nehrozilo nebezpečí platební neschopnosti ze svých zdrojů. Ve sledovaném období se situace měla příznivě, jelikož doba splatnosti klesala, ale od roku 2019 byla na více než dvojnásobném vzestupu, což není dobře.

Je zřejmé, že je na vině kůrovcová kalamita a přebytek dřeva, ale i tak je důležité tlačit na své odběratele, aby platili včas za své závazky a nevystavovali tím lesní správu do situace, aby v případě nutnosti musela použít cizí zdroje (půjčky) k zaplacení svých pohledávek. Avšak nelze všeobecně říct, že jejich pokles znamená včasné úhrady – může docházet ke změnám ukazatelů, beze změny platební morálky odběratelů. Podle (Mrkvička 2006) chybné výpočty lze eliminovat častějšími intervaly sledování vývoje tržeb a pohledávek.

Doba obratu závazků

Ukazatel nám určuje, po jakou dobu lesní správa neuhradila za své krátkodobé závazky - prozrazuje její platební schopnost.

Doba obratu ve sledovaných letech:

- 2016 – 28 dní
- 2017 – 19 dní
- 2018 – 29 dní
- 2019 – 72 dní
- 2020 – 46 dní

Dalo by se říci, že lesní správa za své závazky platí včas. Kromě roku 2019 a 2020 kdy je v důsledku kůrovcové kalamity přebytek těžeb a s tím spojené opětovné zalesňování. Lesní správa měla problémy tyto roky platit včas za problémy závazky.

Doba obratu pohledávek vs. Doba obratu závazků

Pro to je důležité porovnávat mezi sebou dobu obratu pohledávek a dobu obratu závazků. Pro lesní správu je důležité, aby doba obratu závazků byla vyšší než doba obratu pohledávek. Jedině tak dosáhne takové harmonie, aby byla bez použití cizích zdrojů včas schopna platit za své závazky.

Doporučení

Z aplikace vybraných ukazatelů vyplývá:

- Ukazatel běžné likvidity – je třeba snížit hodnotu pohledávek.
- Pohotová likvidita – je třeba udržet oběžná aktiva vůči krátkodobým pasivům v poměru jako v roce 2017 či 2019.
- Rentabilita tržeb – s klesajícími tržbami a cenami dříví bych se pokusil najít nové odbytí či nový způsob zpracování dříví ve vlastní režii.
- Doba obratu pohledávek – tady je třeba tlačit na odběratele, aby včas spláceli za své závazky.
- Doba obratu závazků – jelikož pouze v roce 2018 nastává ideální stav, kdy lesní správa má vyšší dobu obratu závazků vůči době obratu pohledávek, tak je opravdu třeba tlačit na odběratele, aby včas spláceli, anebo pozdržovat naše platby.
- Věřitelské riziko – tady není vůbec žádný problém, jelikož by se dalo říct, že lesní správa je úplně bez zadlužení.

4.4 Závěr a doporučení

Cílem této práce bylo provést ekonomickou analýzu hospodaření Lesní správy Toužim. Posuzované období bylo mezi roky 2016 až 2020. Pro potřeby této práce je čerpáno z odborné literatury, účetních výkazů Lesní správy Toužim a to z Rozvahy a Výkazu zisku a ztráty a z webového portálu lesní správy. Pro posouzení ekonomické analýzy se aplikovala převážně finanční analýza a poměrové ukazatele.

Práce je rozdělena do dvou částí, kde v první části jsou vysvětleny pojmy ekonomické analýzy, finanční analýzy a poměrových ukazatelů.

V druhé části práce je zhodnocena ekonomická analýza Lesní správy Toužim pomocí horizontální a vertikální analýzy rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Následně jsou data aplikována na poměrové ukazatele.

Lesní správa Toužim je součástí státního podniku Lesy ČR a jejím hlavním úkolem je obhospodařování svěřených lesů.

Pokud se zaměříme na strukturu majetku podniku tak je zřejmé, že lesní správa disponuje přes 95 % dlouhodobým majetkem ve sledovaném období, a to oproti maximálně 5 % oběžného majetku, kde jeho většinu tvoří pohledávky. Jediným problémem tady vidím, že neuhrazené pohledávky mohou vést k nedostatku finančních prostředků pro uhrazení svých závazků.

Finanční struktura podniku je ve sledovaném období velice zajímavá, jelikož jsou z 98% kryty vlastními zdroji a nemusí si tedy vůbec spoléhat na různé půjčky pro uhrazení svých závazků.

Co se týče výkazu zisku a ztráty, tak bohužel ve sledovaném období je výsledek hospodaření mezi roky 2016 až 2019 klesající. Navíc se lesní správa v roce 2019 dostává do ztráty. Od roku 2020 to začíná vypadat optimističtěji, jelikož se hodnota ztráty snižuje.

Z celkového pohledu je Lesní správa Toužim, velice efektivní ve svém hospodaření. Podaří-li se jí snížit dobu obratu pohledávek, prolomit výsledek hospodaření do kladných hodnot a nenastane další neočekávaná situace, jakou byla ve sledovaném období kůrovcová kalamita, bude s rostoucí cenou dříví čím dál tím více spolehlivějším a prosperujícím subjektem.

Seznam použité literatury

- BLAHA, Zdenek Sid; JINDŘICHOVSKÁ Irena. *Jak posoudit finanční zdraví firmy*. 3. rozšířené vydání. Praha: Management Press, s. r. o., 2006. 194 s. ISBN 80-7261-145-3
- BRAGG, Steven M. *Financial analysis: a controller's guide*. 2nd edition. Hoboken: John Wiley & Sons, 2007. 399 s. ISBN 978-0-470-05518-2
- ČECHOVÁ, Alena. *Manažerské účetnictví*. Brno: ComputerPress, a. s., 2006. 182 s. ISBN 80-251-1124-5
- ČECHOVÁ, Alena. *Manažerské účetnictví*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: ComputerPress, 2011. 194 s. ISBN 978-80-251-2831-2
- HRDÝ, Milan; KRECHOVSKÁ Michaela. *Finance podniku*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2009. 179 s. ISBN 978-80-7357-492-5
- JOHNSON, Gerry; SCHOLES, Kevan; WHITTINGTON, Richard. *Exploring corporate strategy*. 8th ed. Harlow: FT Prentice Hall, 2008. 863 s. ISBN 978-0-273-71192-6
- KALOUDA, František. *Finanční a cost-benefit analýza podniku*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. 236 s. ISBN 978-80-7380-778-8
- KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 328 s. ISBN 978-80-7380-646-0
- KISLINGEROVÁ, Eva; HNILICA, Jiří. *Finanční analýza – krok za krokem*. Praha: C. H. Beck, 2005 C.H. Beck pro praxi. 137 s. ISBN 80-7179-321-3
- KISLINGEROVÁ, Eva. *Manažerské finance*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. Ekonomie (C.H. Beck). 714 s. ISBN 80-7179-802-9
- KNÁPKOVÁ, Adriana; PAVELKOVÁ, Drahomíra; REMEŠ, Daniel; ŠTEKER, Karel. *Finanční analýza*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: GradaPublishing, a.s., 2017. 228 s. ISBN 978-80-271-0563-2
- KNÁPKOVÁ, Adrian; PAVELKOVÁ, Drahomíra. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 1. Vydání. Praha: GradaPublishing a. s, 2010. 205 s. ISBN 978-80-247-3349-4
- KUBÍČKOVÁ, Dana; JINDŘICHOVSKÁ, Irena. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*. Praha: C. H. Beck, 2015. 368s. ISBN 978-80-7400-538-1
- LAZAR, Jaromír. *Manažerské účetnictví a controlling*. Praha: Gradapublishing, a.s., 2012. 271 s. ISBN 978-80-247-4133-8

Lesnický naučný slovník. 1994. 1. díl, A - O. Praha: Agrospoj. 743 s. ISBN 80-7084-111-7

Lesnický naučný slovník. 1995. II. díl, P - Ž. Praha: Agrospoj. 683 s. ISBN 80-7084-131-1

MACEK, Jan; KOPEK, Rudolf; SINGEROVÁ, Jitka. *Ekonomická analýza podniku*, 1. Vydání. Plzeň: Západočeská univerzita, 2006. 157 s. ISBN 80-7043-446-5

MRKVIČKA, Josef; KOLÁŘ, Pavel. *Finanční analýza*. 2. přepracované vydání. Praha: ASPI, a. s., 2006. 228 s. ISBN 80-7357-219-2

PEŠKOVÁ, Radka; JINDŘICHOVSKÁ, Irena. *Finanční analýza*. 1. Vydání. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2011. 205 s. ISBN 978-80-86730-80-6

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4. aktualizované vydání. Praha: GradaPublishing a.s., 2011. 143 s. ISBN 978-80-247-3916-8

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computerpress, a.s., 2007. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6

SYNEK, Miloslav. *Ekonomická analýza*. Praha: Oeconomica, 2003. 79 s. ISBN 80-245-0603-3

SYNEK, Miloslav. *Ekonomika a řízení podniku: učební texty pro inženýrské studium Podniková ekonomika*. 2. Vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1997. 446 s. ISBN 80-7079-273-6

VALACH, Josef a kol. *Finanční řízení podniku*. Praha: Ekopress, 1997. 247 s. ISBN 80-901991-6-X

Internetové zdroje

Lesní správa Toužim, Lesy ČR, s. p. Charakteristika Lesní správy [online]. Dostupné z WWW: <[Charakteristika - LS Toužim \(lesy.cz\)](http://lesy.cz)>